Vádemelési javaslat Prágában az őrizetben lévő két magyar ellen

PRÁGAI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A prágai magyar külképviselet pénteken további erőfeszítéseket tett a hétfői Vencel téri megmozdulások során őrizetbe vett két magyar állampolgár, Deutsch Tamás és Kerényi György szabadon bocsátásáért. Ezeket az erőfeszítéseket lapzártáig nem koronázta siker.

Tegnap délután az illetékes ügyész úgy döntött, hogy a két magyar ügyét vádemelési javaslattal a bíróság elé terjeszti. A vád: a közrend megsértése. *Dr. Hankó János* ideiglenes ügyvivő a kora esti órákban arról tájékoztatta a Prágában akkreditált magyar tudósítókat, hogy a prágai I. kerületi vezető bíró közölte prágai konzulunkkal, az üggyel megbízott bíró szombat délután három órakor informálja *Deutsch Tamást* és *Kerényi Györgyöt* döntéséről, a további ügymenet tartalmáról és formájáról. E tájékoztatón *Taba Lajos* konzulnak lehetősége lesz részt venni, s erről a magyar közvéleménynek beszámolni. Az üggyel kapcsolatos további hír, hogy a két őrizetbe vett magyar védelmét *Josef Ricar*, a prágai III. kerületi ügyvédi munkaközösség vezetője vállalta, aki az ilyen jellegű ügyek egyik legismertebb csehszlovák szakértőjének tekinthető; egyebek közt ő volt legutóbb Václav Havel védőügyvédje.

A börtönben levő Kerényit és Deutschot Taba Lajos konzul péntek délelőtt meglátogathatta. A látogatáson a cseh legfőbb ügyész engedélyével egy-egy magyar és csehszlovák újságíró is jelen lehetett, az illetékes döntés alapján ez a *Rudé Právo* és a *Magyar Rádió* tudósítója volt.

A konzul külön-külön beszélt a két magyar fiatallal, egy rendőr és egy tolmács jelenlétében. Kerényi hozzájárult, hogy a beszélgetés anyagát a sajtó felhasználhatja, de külön sajtónyilatkozatot nem kívánt tenni. Megerősítette, hogy őrizetbe vétele óta nem bantalmazták, panaszkodott az étkezésre, s elmondta, hogy gyomorbántalmai vannak. A konzullal személyes üzenetet küldött családjának. Deutsch Tamás a látogatás folyamán csodálkozásának adott hangot fogva tartása miatt. Kérdésre úgy válaszolt, hogy elfogása után bántalmazták, egyrészt gumibottal ütlegelték, amelynek nyomai a bal vállán láthatók, másrészt kétszer gyomorszájon vágták. Börtönbe kerülése óta nem bántalmazták; ő is az étkezésre panaszkodott, s ugyancsak gyomorbántalmai vannak. A látogatás után a konzul kérte a csehszlovák hatóságokat, hogy mindkét őrizetes számára tegyenek lehetővé orvosi vizsgálatot. Deutsch Tamás ezenkívül új tolmácsot kért, mivel a jelenlegi szerinte nem eléggé járatos a magyar kifejezésekben. Ő is személyes üzenetet küldött családjának.

A Fidesz-vezető válaszolt az újságírók kérdéseire. Beszélt a Fidesz céljairól, értetlenségének adott hangot, hogy annak ellenére, hogy a csehszlovák alkotmány tartalmazza a gyülekezési szabadság jogát, a rendőrség szétkergette a tüntetést.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Vádemelési javaslat Prágában az őrizetben lévő két magyar ellen

(Folytatás az 1. oldalról.)

Becslése szerint egyébként a szóban forgó időben hozzávetőleg tízezer ember lehetett a Vencel téren. A csehszlovák újságírók kérdésére, nevezetesen arra, hogy a Fidesz-aktivisták jelenléóte szerinte használ-e a két ország kapcsolatainak, azt válaszolta, hogy nemcsak hivatalos kapcsolatok vannak, barátiak is. Én nagyon remélem — mondta —, hogy az a körülmény, hogy néhány magyar ott volt a több ezer cseh között a Vencel téren, a magyar—csehszlovák kapcsolatokat semmilyen szinten nem befolyásolja. Utalt rá, hogy Magyarországon csehszlovák állampolgárok közül legutóbb egy gyilkos került börtönbe; „remélem — hangoztatta —, senki nem gondolja azt, hogy mi egyenlő szinten vagyunk azzal az emberrel".

Taba Lajos prágai magyar konzul péntek este a Népszabadsággal közölte: miután olyan hír jutott el hozzá, hogy a Fidesz különféle akciókat halasztott el Deutsch és Kerényi ügye kapcsán, kontaktusba lépett a szervezet egyik aktivistájával, aki társaival a budapesti csehszlovák nagykövetség előtt tüntet, s azt kérte, mérlegeljék a lépések várható külpolitikai hatását. A konzul kérte egyúttal, hogy ne nehezítsék a prágai magyar nagykövetség tárgyalási pozícióit, amely megítélése szerint egyelőre kedvező. A konzul ugyancsak telefonon beszélt a csütörtökön szabadon engedett Pesti László édesanyjával is, aki megígérte neki, hogy kimegy a tüntetőkhöz, s ismerteti velük a konzul által említett szempontokat.

Csehszlovákiában változatlanul nagy figyelem irányul a hétfői tüntetéssel kapcsolatos fejleményekre, ennek nemzetközi vonatkozásaira. A Rudé Právo pénteken újabb kommentárt szentelt az esemény nemzetközi politikai összefüggéseinek. Ez egyebek között hangoztatta, hogy „a Prágába látogató külföldiekre hasonló viselkedési szabályok vonatkoznak, mint a vendéglátókra. Ha megszegik ezeket, megszűnnek vendégek lenni. Ez történt a napokban hazánk fővárosában." „Munkájához — mutatott rá a kommentár — lakosságunknak nyugalomra és közrendre van szüksége, valamint mozgósítani kell az egész társadalmat a gazdasági mechanizmus átalakítása és életének demokratizálása végett. Az átalakítás sorsáról nem az utcákon, hanem a munkahelyeken döntünk, ahol megteremtjük a jó feltételeket a társadalom további fejlődéséhez."

Egy további anyagában a Rudé Právo kritizálja azt a módszert, ahogy a magyar tömegtájékoztatás foglalkozik a hétfői megmozdulásokkal, illetve az ezzel kapcsolatos fejleményekkel. A lap szerint több magyar tájékoztatási eszköz nem objektíven foglalkozik a dolgokkal, s „nem megalapozott információkat terjeszt, amely csehszlovákellenes emóciókat vált ki". „E kampány egyenes következménye az a tény, hogy a budapesti csehszlovák nagykövetség névtelen fenyegetést kapott, amely szerint az épület a levegőbe röpül, s ennek nyomán pirotechnikusoknak kellett átvizsgálni a követséget." A magyar Külügyminisztériumnak küldött Fidesz-levelet a Rudé Právo úgy értékeli, hogy ez „fenyegetéseket tartalmaz". Nehezményezi a tudósítás azt is, hogy magyar lapok helyt adtak az újvidéki *Magyar Szó* vezércikkének, amely „a csehszlovák vezetők címére sértéseket tartalmazott, azonkívül azt állította, hogy Prágában a tüntetők ellen vízágyúkat vetettek be."

Kis Tibor

*

„Történelmi anakronizmusnak tartjuk, hogy az 1968-as bevonulás 21. évfordulóján, 1989. augusztus 21-én, Prágában lezajlott tüntetést a csehszlovák rendőrség durván szétverte, több száz csehszlovák, lengyel, olasz és magyar demokratát — köztük Fidesz-aktivistákat — a rendőrség bántalmazott, őrizetbe vett és ellenük eljárást szándékozik indítani. Tiltakozunk az emberi jogok, a véleménynyilvánítás és gyülekezés szabadságának megsértése ellen, követeljük a letartóztatottak azonnali szabadon bocsátását" — ezt tartalmazza 58 közéleti személyiség levele, amelyet az OS pénteken adott ki. Korábban már két napilapban megjelent, az egyikben OS jelzéssel.

Megdöbbenéssel értesültünk arról, hogy a prágai események miatt letartóztatott magyar állampolgárok szabadon bocsátása érdekében a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövetségének épülete előtt éhség- és ülősztrájkot folytató fiatalok tiltakozó akciójával kapcsolatban valaki a Független Rendőrszakszervezet Szervezőbizottsága nevében, annak tudta és hozzájárulása nélkül fejezte ki egyetértését és támogatását. A Független Rendőrszakszervezet ezt az akciót egyéni kezdeményezésnek tartja, amelytől elhatárolja magát. A Független Rendőrszakszervezet nem politikai szervezet, így nem kíván semmiféle politikai kérdéssel vagy akcióval összefüggésben állást foglalni. Az alapszabályban is deklarált célkitűzésének megfelelően feladatát a Belügyminisztérium rendőrségi tevékenységéhez kapcsolódó szervek, szolgálati ágak hivatásos és polgári állományú tagjainak egységes és hatékony érdekvédelme és érdekképviselete képezi. (OS)

Diplomácia vagy hangerő?

Meg lehet érteni azoknak az elkeseredését, akik tiltakoznak Deutsch Tamás és Kerényi Gábor folytatódó fogva tartása ellen. Szintúgy meg lehet érteni a budapesti éhségsztrájkolók érzelmeit. Hadd reméljük, hogy a csehszlovák hatóságok mielőbb humánus döntést hoznak, a törvény betűje és szelleme mellett figyelembe veszik elhatározásuk határaikon túlsugárzó következményeit. Ez az ő felelősségük.

Nem volna azonban helyes hallgatnunk a saját felelősségünkről. A külügyminiszter tegnapi nyilatkozata politikai bátorságról tett tanúbizonyságot, amikor aláhúzta: hozzánk hasonlóan más országok sem veszik szívesen a politikájukba való külső beavatkozást. Azoknak, akik ennek ellenére nem engedélyezett politikai demonstráción vesznek részt, számolniuk kell a várható következménnyel. A kialakult helyzetben a magyar diplomácia a nemzet iránti elkötelezettségét bizonyítva, elismerésre méltó energiával arra összpontosította erőfeszítéseit, hogy elérje a fogva tartott magyarok szabadon bocsátását: megelégedéssel kell azt nyugtáznunk, hogy kilenc fiatalember közül hét már hazatérhetett szeretteihez. Célszerű arra törekednünk, hogy azt, ami történt, értelmesen és valódi jelentőségének megfelelően értékeljük.

A magyar—csehszlovák kapcsolatokban nem a jelzők eszkalációjára van szükség. Nem túl szerencsés például az újabb Vencel térre irányuló utazások kilátásba helyezése. Félő, hogy Deutsch Tamásnak és Kerényi Györgynek sem használna ez. Célszerűbb lenne a nemzeti érdek előtérbe helyezése. Ez nem jelenti azt, hogy hivatalból helyeseljük a prágai rendőrség eljárását, vagy hogy saját álláspontunkat a vízlépcső ügyében az övékéhez igazítsuk. Egyáltalán nem. De igenis jelenti azt, hogy a feszültségeket csökkenteni igyekszünk és megőrizzük azt a jószomszédi együttműködést, amely Csehszlovákiával kialakult. Erre nekünk nem kevésbé van szükségünk, mint Csehszlovákiának.

Korszerű diplomáciának egy, a korábbinál bonyolultabb helyzetben, amikor a szövetségi rendszeren belül nyíltan is felmerülhetnek nézeteltérések, csak a problémák rendezése és nem azok elmélyítése lehet a célja. A mérce pedig nem lehet más, mint az eredményesség. Ez utóbbit pedig — nem vonva kétségbe senki jó szándékát — az állhatatos, következetes és csendes diplomácia esetenként talán jobban szolgálja, mint a látványosságra törekvő gesztusok és a maximálisra csavart hangerő.

Vajda Péter